

(א) [נעיל מט: ז: ג.] (ב) ישר לל"ל וכו' צרכות מב: וצבחת נג. סג: שיעות מ: מה: חולין פ: עה: עו: וכו' צבאלתות, א וצרי"ף וכו' וצבאלתות אלתא רב פפא, (ד) וכו' ר' יהודה, (ה) [נעיל מו:], (ו) [נעיל נ:], (ז) [נעיל נ:], (ח) מכות ג: מכות פד, (ט) קדושין יט: לקמן זל: כמות נג. צ"ב קבו: [מסויה דגיטין פד:].

תורה אור השלם
 1 וכן תמברו ממקב ל'עמיתק או קנה מיד עמיתק אל תנוו איש את אצויו. ויקרא כה יד

גהות הב"ח
 (א) ג"א אי יודע מי שגא. יבמות דף כ ע"ב וכו'.

גליון הש"ס
 ג"א אי יודע מי שגא. יבמות דף כ ע"ב וכו'.

לעזי רש"י
 ביבדיל"ש. חגורה, רצועה, פס המשמש לחבישה.

רבינו הנגאל
 מקח עד כדי שיראהו לבקיאם ומוכר לעולם חורו. ומעשה הדווא גברא דהוה נקט ורשכי לזבוגי וכו' פ"י ורשכי מרגליות. וההוא דהוה נקט כיפי פ"י כיפי סוביטין דינס שוה. ובה רוב חסדא שיהיו שורין כי זה ששנו בברייתא שותת קנה ומחזיר אונאה בלוקח מן התגר אבל בלוקח מבעל הבית מכיל ביהו אין לו לקונה ממנו אונאה כלומר אין יכול הלוקח לטעון על בעל הבית שמכר מכיל תשמישו ולומר לו תן לי מה שאנינו דאמרי' מני עליה ואי לאו ההו יהבי ליה דמי יתירי לא הוה מובין להו. מהא שמעין מתני תרי עובדי עובדא דורשכי ועובדא דכיפי דידעו מקמי דליבון להו דאית בהו אונאה וזבוגינהו ובתרי הכי קמו על המוכר [וטענו] טענתיהו טענה ולא דחוקא אלא מפני שקנו מבעל הבית ולא יכלו למימר להו דיעיתו ולחוליתו אלא אם ירש לו שחפץ זה אינו שוה את הדמים הללו ורצה וקיבל אין לו לחזור והוא הדין למוכר והני מילי בכדי שיראה לתגר או לקרובו בלבר. והני מילי בבעל הבית המוכר מכיל תשמישו אבל בעל הבית המוכר דברים העשויין לסחורה יש להן אונאה. רב יהודה אומר אין לתגר אונאה. אמר רב נחמן

משום הכי חורו. שהס היו מוכרין ואינן נהנין בהרצנת זמן החזרה דר' טרפון שהרי אפי' לרצנן לעולם חוריס: **אמאי חורו.** לדידהו נמי מהני הרצנת זמן החזרה דאי טעו אינהו נדלדו זהו: **ורשכי.** קשורי משי שקורין צינדיל"ש: **קרי שיטא.** שואל צדמיהס ששה זוחים: **מבעל הבית.** תכשיטין וכלי תשמיש שלו חציצין עליו ואינו מוכרן אלא ציוקר והוה ליה כמפרש יודע אני שיש צו אונאה דלמרינן לקמן אין לו עליו אונאה קר מלאמי צבאלתות דרב אחאי (פ' בבה סו' ק"ג): **יפי' נומיס:** הוי מחילה. לאלתר דהוה ליה פחות משמות: **ואסעציה דיניא.** צדכי שיראה לתגר: **צדרייתא.** צדכי קנבוס העומדים לימכר: **ברתני' ר' יהודה אומר** אין אונאה לתגר. לקמיה מפרש לה: **מי שהוטל עליו.** מי שנמאנה: **סן לי מעוסי.** אם נמאנה לוקח: **גב' דאי כפז רחמנא מוכר.** שהוא מוחרה צבל מונו: **דקיס ליה צוציפסי.** כמה נתן זה וצמוד הוא עושה: **וצנס קניס.** אם לקחת חפץ המתקיים שכן הוא אלךך שלא הוצאת המעות צילאה והרי הוא מתקיים לך: **וצני אוביר.** מכרת חפץ שלך הרי אמת נפסד שיכלו המעות צילאה: **ספסר.** קונה ומוכר מיד תמיד: **מידע ידע וצינפיה כמה שויה.** שהרי לא שהה בין קנייתה למכירתה: **שאפי' פחוס מכדי אונאה חורו.** אם נמאנה דחיי תלוין צכך ונתקנו לו שיחורו: **פינא כווסיה דרב נחמן.** לפי' צכדי אונאה אינו חורר צו ואין מחזירין לו אונאה מדתלי טעמא מפני שהוא צכדי כגון ספסר: **קסני רלה.** דידו על העליונה: **צרייתא.** צדריני נתן: **לא קסני רלה.** אלא על כרחו קנה ומחזיר לו אונאה: **מסני' קסני לוקח.** היכא דנמאנה לוקח קמני דידו על העליונה כדקמני סן לי מעוסי: **צרייתא.** צר' יהודה הנשיא: **קסני מוכר.** דהיכא דנמאנה מוכר הוא דידו על העליונה אבל אם נמאנה לוקח לא: **אונאה זו.** משנתנו זו: **וסני נמי צדרייתא.** צר' נתן רלה. וצלוקח ומוכר הוא דפליגי: **דיקא נמי.** דמתניתין צמוכר נמי ס"ל הכי ומפרש ללוקח ולא פירש למוכר: **לימא רב דאמר רב' מאיר.** דלמך מתנה על מה שכתוב צמורה תנאו צטול אפי' צדכר שצממון: **ר' יהודה אומר צדכר שצממון.** כגון שאר וכסות ניתן למחילה והרי מחלה אצל עונה שהיא צער הגוף לא ניתן למחילה: **מי**

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

נא.

עין משפט נר מצוה

ס"א א מיי' פ"ב מהל' מרכה הל' צ סגנ לאון קע טו"ש"ע ח"מ ס"י רכז סעי' נג: ע ב מיי' שם פ"ב הל' א סגנ שם טו"ש"ע ח"מ שם סעי' א וסעי' ב: ע"א א מיי' שם הל' ח סגנ שם טו"ש"ע שם סעי' טו"ש"ע: ע"ב ד מיי' שם פ"ג הל' ג ועי' שם טו"ש"ע שם סעי' כ"א: ע"ג ה מיי' פ"ב מהל' אשפות הל' ט ופ"ו שם הל' ט ז' סגנ עשין מנח טו"ש"ע אה"ע ס"י לה סעי' ה וס"י סעי' ו:

מוסף רש"י

על מנת שאין לך עלי אונאה. על מנת שאין לך עלי דין אונאה אמר לך חפץ זה רב אמר יש לו עלי אונאה. דמנה על של מוכר הוא אל מונו (בבב"ב דף ט"ז). על מנת שאין לך עלי שאר מונו. ועונה. משמש. הרי זו מקודשת ותנאו בטל. לדין חסד מנה על מה שכתוב צמורה וכו' קדושי המטעה מעשה והתנאי כמנון ללימיה. דמנעשה ללא מנאי דמי (רשב"ם ב"ב כ"ב). בדבר שבממונו. שאל וקטו (בבב"ב דף ט"ז). דענין למחילה הוי מנאי קיים אצל עונה דלעילא דנפשא הוא ליה לימיהו למחילה (קדושין י"ט). עונת תשמיש מנאו היא זבוגא דנפשא הוא (רשב"ם ב"ב כ"ב). תנאו קיים. קדושין קישין ויש לה עליו עונה אצל כל שאר (וכסות שם).

רבינו הנגאל (המשך) אמר רב תגר ספסר שנינו גביא כוותיה ר' יהודה אומר תגר אין לו אונאה מפני שהוא בקי. פי' אמרי' ידע ומחל משום דיתרמי ליה זבוגא אחירתי ובעי למיבונה: **מתני' אחד** הלוקח ואחד המוכר יש להן אונאה. ת"ד וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך. וכי תמכרו ממכר אל תנוו אין לי אלא שנתאנה לוקח נתאנה מוכר מנין ת"ל או קנה ואיצטרך וכו' ופשוטה היא. מי שהוטל עליו ידו על העליונה כר' איתמר על מנת שאין לך עלי אונאה רב אמר יש לו עלי אונאה ושמואל אמר אין לו עלי אונאה. דסבר כל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל. ושמואל דאמר כר' יהודה דאמר בדבר שבממונו תנאו קיים. דתנאי האומר לאשה מנת שאין לך עלי שאר

והתנן בשם שאונאה להדיוט כך אונאה לתגר. פירוש לאפוקי מר' יהודה דלמך תגר אין לו אונאה כשמוכר צוול לפי שהוא צקי ואחולי אחיל ליה והאי דוצני' הכי משום דלמרימי ליה וצינמא אחריתי כדלמרי' צסמוך והשתא פריך שפיר דע"כ מייירי צהדיוט מוכר מדתלי תגר צהדיוט דטעמא דידע ומחיל לך שייך אלא צמוכר וכו' ומנ"ל דמייירי צהדיוט שמוכר ציוקר ונתאנה לוקח דילמא מייירי צהדיוט שמוכר צוול ונתאנה דהשתא הוי דומיא לתגר וי"ל דלונאה משמע צכל ענין צין שהוא מנאה צין שהוא מנאה: **הכא**

כך אמר ליה הא שהאי לי יותר מכדי שאראה לתגר או לקרובי שדריה לקמיה (ב) דרב נחמן א"ל לא שנו אלא לוקח אבל מוכר לעולם חוזר מאי טעמא לוקח מקחו בידו כל היכא דאזיל מחוי ליה ואמרי ליה אי טעה אי לא טעה מוכר דלא נקט מקחיה בידיה עד דמיתרמי ליה זבוגתא כזבוגתיה וידע אי טעה (ב) ואי לא טעה ההוא גברא דהוה נקט ורשכי לזבוגי קרי שיתא ושוניא חמשא ואי הווי יהבי ליה חמשא ופלגא הוה שקיל אתא ההוא גברא ואמר אי יהיבנא ליה חמשא ופלגא הוויא מחילה אתן ליה שיתא ואתבעיה לדינא אתא לקמיה דרבא א"ל לא שנו אלא בלוקח מן התגר א"בל בלוקח מבעל הבית אין לו עליו אונאה ההוא גברא דהוה נקט כיפי לזבוגי קרי שתין ושוי חמשיין ואי הווי יהבי ליה חמשיין וחמשא הוויא מחילה אתן ליה שיתין ואתבעיה לדינא אתא לקמיה דרב חסדא א"ל לא שנו אלא בלוקח מן התגר אבל בלוקח מן בעל הבית אין לו עליו אונאה א"ל רב דימי י"ש וכן אמר רבי אלעזר ישר והא אגן תגן בשם שאונאה להדיוט כך אונאה לתגר מאן הדיוט לאו בעל הבית אמר (ב) רב חסדא בצדרייתא אבל מאני תשמישתיה דיקירי עליה לא מזבין להו אי לאו בדמי יתירי: **ברתני' אחד** הלוקח ואחד המוכר יש להן אונאה בשם שאונאה להדיוט כך אונאה לתגר (ב) ורבי יהודה אומר אין אונאה לתגר מי שהוטל עליו ידו על העליונה רצה אומר לו תן לי מעותי או תן לי מה שאנינו: **גב' מנהגי מילי דת"ר** (ב) וכי תמכרו ממכר לעמיתך אל תנוו אין לי אלא שנתאנה לוקח נתאנה מוכר מנין תלמוד לומר או קנה אל תנוו ואיצטרך למכתב לוקח ואיצטרך למכתב מוכר דאי כתב רחמנא מוכר משום דקים ליה בזבוגתיה אבל לוקח דלא קים ליה בזבוגתיה אימא לא אוהריה רחמנא בלא תנוו ואי כתב רחמנא לוקח משום דקא קני דאמרי אינשי זבוגת קנית אבל מוכר דאבודי קא מוכרי דאמרי אינשי זבין אוביד אימא לא אוהריה רחמנא בלא תנוו צריכא: רבי יהודה אומר אין אונאה לתגר: משום שהוא תגר אין לו אונאה אמר רב נחמן אמר רב בתגר ספסר שנו מאי טעמא מידע ידע זבוגתיה כמה שויה ואחולי אחיל גביה והאי דזבוגא הכי משום דאתרמיא ליה זבוגתא אחירתי והשתא מיהא קא הדר ביה רב אשי אמר מאי אין לתגר אונאה אינו בתורת אונאה שאפילו פחות מכדי אונאה חוזר תניא כוותיה דרב נחמן רבי יהודה אומר תגר אין לו אונאה מפני שהוא בקי: מי שהוטל עליו ידו על העליונה וכו': מני מתניתין לא רבי נתן ולא רבי יהודה הנשיא אי (ב) רבי נתן מתניתין קתני רצה וברייתא לא קתני רצה אי רבי יהודה הנשיא מתניתין קתני לוקח ברייתא קתני (ב) מוכר (סימן ז"ב ר"ש) אמר רבי אלעזר אונאה זו איני יודע מי שנאה רבה אמר לעולם רבי נתן היא ותני נמי בברייתא רצה רבא אמר לעולם ר' יהודה הנשיא היא ומאי דשייר במתניתין קא מפרש בברייתא אמר רב אשי דיקא נמי דקתני אחד הלוקח ואחד המוכר ומפרש ליה ללוקח שמע מינה שיוריה שיוריה למוכר שמע מינה (ב) איתמר האומר לחבירו על מנת שאין לך

כסות ועונה הרי זו מקודשת ותנאו בטל וכו'. אמר רב אנא דאמרי אפי' לר' יהודה עד כאן לא אמר ר'

אבל

אמר רב אנא דאמרי אפי' לר' יהודה עד כאן לא אמר ר'